

Satsadverbial

Grammatik och lingvistik

Lektion 3/II

Jan Lindström

Struktur

- Adverbfras
 - *förhoppningsvis*
- Adjektivfras
 - *säkert*
- Participfras
 - *garanterat*
- Prepositionsfras
 - *på inga villkor, i alla fall, bland annat*
- Bisats
 - *om jag inte misstar mig, som du ser, hur det nu var, såvitt jag förstår*

Position

- Tysk position i mittfältet
 - FA-sats
 - *Han har säkert kommit ihåg det.*
 - AF-sats
 - *eftersom han säkert har kommit ihåg det*
- Andra positioner
 - Fundament
 - *I alla fall kommer han ihåg det.*
 - Slutfält
 - *Han kommer ihåg det i alla fall.*
 - Annex
 - *I alla fall, han kommer ihåg det.*
 - Affokal
 - *Bara han kommer ihåg det.*

Funktion

- Kommenterar satsinnehållet
 - språkhandlingen som uttrycks med satsen
 - *Han kommer ihåg det.*
 - *förhoppningsvis*
 - *såvitt jag vet*
 - *ingalunda*
 - *tyvärr*
- 4 funktions-/betydelsekategorier

Modala satsadverbial

- Uttrycker talarens inställning
 - *Gärna, egentligen*
- Sannolikhetsbedömning
 - *Sannolikt, faktiskt, verkligen, ju, nog, väl*
- Värdering
 - *Tyvärr, lyckligtvis, glädjande nog*
- (talarattidtydsarverbial, talaktsadverbial)

Konjunktionella satsadverbial

- Anger (logisk) relation mellan satsens innehåll och textsammanhanget
 - *alltså, i alla fall, följaktligen, nämligen, ändå, dock, däremot, dessutom, också, även, i sin tur, tvärtom, förresten, för övrigt, för att börja från början*
 - *När stressen lättar förändras nämligen kroppens biokemi.*
 - (jfr konjunktioner, diskursmarkörer)

Fokuserande satsadverbial

- Framhäver ett visst fokuserat led i satsen
 - det är fråga om en typ av jämförelse
 - *Hon kan göra det bara på lördag.*
 - *Särskilt hon borde veta hur det är.*
 - *Du kan till exempel ringa honom.*
 - *Åtminstone släktingarna kommer på begravningen.*
- Placeras of affokalt
 - Prefokal, postfokal (*bara han, han bara*)
 - dvs. modifierar ett led snarare än hela satsen
 - (särskilda satsadverbial)

Negerande satsadverbial

- Negerar resten av satsinnehållet
 - negerade ord: *inte, ingalunda*
 - ord med negerande innebörd: *aldrig, knappast*
- Placeras sist i en kedja av adverbial
 - *Hon har tyvärr inte skrivit till sin moster.*
- Satsnegation och lednegation
 - *Inte oväntat blev Marie vald till ordförande.*
 - *en inte tidigare anlita advokat*

Negationsberoende uttryck

- Uppträder då ett negerande uttryck är närvarande
 - *Jag har inte någonsin varit där.*
 - *Jag har inte sagt någonting om det.*
 - *Helga hälsar inte på oss längre.*
 - *Han hann inte ens / heller träffa Anders.*
 - *Du ska inte alls skämmas.*
 - *Jag förstod inte ett skvatt/dyft/dugg.*
 - *Kursen börjar inte förrän kl. 14.15.*
 - *Jag har inte hört av henne på flera veckor.*